

Státní obilní ústav jest úřadem; jeho orgány požívají ochrany § 68. tr. z.

Generální prokurátor Dr. H u b á č e k.

Rozšířen i autoritativně sdílen jest názor, že Státní obilní ústav není úřadem a že jeho orgánům tedy nepřísluší ochrana § 68. tr. z. Po rozboru postavení a působnosti Státního obilního ústavu dospívá se však k výsledku opačnému.

Pojem úřadu bere zákon za ustálený a definuje pouze pojem úředníka. Dle § 101. tr. z. jest úředníkem každý, kdo mocí veřejného příkazu přímo nebo nepřímo daného, povinen jest opatřovati práce vlády, ať je pod přísahou čili nic. Práce vlády jsou všechny úkony obecně důležité, podniknuté mocí veřejného příkazu v zájmu veřejném. Byl-li nějaký ústav mocí veřejného příkazu zřízen výhradně za tím účelem, aby opatřoval práce vlády, jsou všichni jeho zřízení, pokud jsou ve výkonu té práce, úředníky ve smyslu zákona. Byl-li tento ústav zařazen do organisace stávajících veřejných úřadů jako souvislý článek, doplňující jejich organisaci s odvislostí nahoru a mocí nařizovací dolů, pak nutno ústavu takovému rovněž přiznati vlastnost úřadu.

Vznik, účel a organisace Státního obilního ústavu požadavku tomu plně odpovídá. Státní obilní ústav, jako nástupce bývalého válečného obilního ústavu, neděkuje vznik svůj soukromému podnikání. Veřejné úkoly, kterými státem byl pověřen, netvoří snad jen část jeho působnosti, neboť nebyl nikdy ani z části hospodářským nebo obchodním podnikem, založeným za účelem dosažení podnikatelského zisku, nýbrž vznikl pouze a jedině z potřeby státu, odpomoci nedostatku chleba v říši, vystoupivšímu hrozivě záhy na počátku války; vznikl z nutnosti zabezpečiti výživu obyvatelstva a tak zabrániti katastrofálním následkům, tudíž z důvodů čistě veřejných. Válečný obilní ústav měl ode všeho počátku svého úkol eminentně státní, na jehož splnění závisela veřejná bezpečnost, vnitřní pořádek i pokoj. Nutnost, aby veškeré hospodaření obilím a mlýnskými výrobky stát ovládal, byla jedinou příčinou pro zřízení bývalého Válečného obilního ústavu rakousko-uherského.

Historický vývoj v hlavních ustanoveních byl následující:

Do hospodaření plodinami zasáhl stát ponejprv císařským nařízením ze dne 10. října 1914, č. 274. ř. z., kterým vláda byla zmocněna za příčinou mimořádných, válečným stavem vyvolaných poměrů, vydávati potřebná opatření. Takovým opatřením bylo nařízení ministerstva obchodu, vydané v dohodě s ministry vnitřní a orby ze

dne 31. října 1914, č. 301. ř. z. o chlebě válečném, za nímž záhy následovaly předpisy o výmelu mouky a využitkování meliva, č. 324. z r. 1914 a o nejvyšších cenách obilí a mouky č. 325. z r. 1914. Již tehdy pracovala vláda na plánu, kterým uskutečnění se mělo zabavení a státní rozdělování potřebných zásob obilí a mlecích výrobků. Výsledek přineslo císařské nařízení ze dne 21. února 1915, č. 41. ř. z., jímž upraven byl obchod obilím a mlýnskými výrobky, pak nařízení veškerého ministerstva ze dne 26. března 1915, č. 75. ř. z., týkající se úpravy spotřeby jejich. Dle § 26. zmíněného císařského nařízení č. 41. ř. z. z r. 1915 měl býti zřízen ku správnému rozdělení zásob na jednotlivé obvody »státnímu doзору a vlivu podrobený ústav pro dopravu obilí«. Tento ústav uveden byl v život nařízením veškerého ministerstva ze dne 27. února 1915, č. 47. ř. z., dle něhož mu přiznána zvláštní firma: »Válečný obilní ústav« se sídlem ve Vídni, dána mu povaha právnické osoby a firma byla protokolována v obchodním rejstříku (§ 1.) Ústav měl býti veden tak, aby výdaje byly kryty plynoucími příjmy a za případný schodek ručil stát (§ 2.) Bližší ustanovení o zařízení a úkolech ústavu byla stanovena statutem, který vydati měl ministr vnitra v shodě se zúčastněnými ministry (§ 3.). Zmíněný statut, o němž bude ještě dleji zmínka, uveřejněn byl v neúřední části Wiener Zeitungu ze dne 28. února 1915, č. 48. Potřebám státu Válečný obilní ústav se svým statutem zřejmě nevyhovoval, neboť vzneseny na ústav další, značně rozšířené úkoly novým císařským nařízením ze dne 21. června 1915, č. 167. ř. z., kterým zabezpečeno bylo zásobování obilím a moukou a kterým dle výslovného znění § 4. zmíněného císařského nařízení ministru vnitra bylo nařízeno, aby statut Válečného obilního ústavu novým jeho úkolům přizpůsobil. Tento nový, přizpůsobený statut uveřejněn byl v úřední části Wiener Zeitungu ze dne 23. června 1915, č. 143. Vyživovací nesnáze státu vyžadovaly stále dalších, obsažnějších opatření a tak již po roce vyšlo nové císařské nařízení ze dne 11. června 1916, č. 176. ř. z. o úpravě obchodu obilím, moukou a luštěninami, na základě jehož byla vláda dle § 38. zmocněna ku příslušným opatřením dalším. Vydáno pak bylo nařízení veškerého ministerstva ze dne 26. května 1917, č. 235. ř. z., kteréž na základě zákona ze dne 24. července 1917, č. 307. ř. z. zůstalo v platnosti a bylo s nepatrnými odchylkami, zavedenými nařízením úřadu pro vyživování obyvatelstva ze dne 17. června 1918, č. 216. ř. z. poslední úpravou obchodu obilím, moukou a luštěninami před převratem, jež pak přešla také do zákonodárství republiky čs. Jako instituce republiky, obdržel Válečný obilní ústav jméno Státní obilní ústav. Stalo se tak nařízením ministra pro zásobování lidu ve shodě se zúčastněnými ministry ze dne 3. ledna 1919, č. 5. sb. z. a nař., kterým ústav výslovně nastoupil v úkoly, jimiž pověřen byl Válečný obilní ústav ve Vídni, a na Slovensku příslušné orgány uherské a dále také »Ústředna pro krmiva«. Současně obdržel Státní obilní ústav své stanovy, obsahující statut bývalého Válečného obilního ústavu v po-

slední své úpravě, vydaný dne 23. září 1918. Avšak již nařízením vlády republiky čs. ze dne 10. října 1919, č. 546. sb. z. a nař., bylo zmíněné nařízení č. 5. z r. 1919 i s vydanými stanovami změněno a posléze opětně změněno a doplněno novým nařízením vlády republiky čs. ze dne 3. srpna 1920, č. 496 sb. z. a nař., kterým současně také byly dány Státnímu obilnímu ústavu nynější platné jeho stanovy. Dopravena byla jeho organizace a nařízením vlády republiky čs. ze dne 25. července 1920, č. 404. sb. z. a nař., kterým byl zřízen rozhodčí soud a posléze nařízením vlády republiky čs. ze dne 6. listopadu 1920, č. 607. sb. z. a nař., kterým tomuto rozhodčímu soudu byl dán jednací řád.

Úprava obchodu obilím a mlýnskými výrobky stala se, nehledě k různým jiným úkolům, kterými Státní obilní ústav byl pověřen, nařízením vlády republiky čs. ze dne 27. června 1919, č. 354. sb. z. a nař., doplněným nař. vlády rep. čs. ze dne 23. března 1920, č. 169. sb. z. a nař., a vystřídáným později nařízením vlády republiky čs. ze dne 11. června 1920, č. 390. sb. z. a nař. o úpravě obchodu obilím, luštěninami, olejnatými plodinami a výrobky z nich, dále semenem, jetelem, vojtěškou a chmelem, kteréžto nařízení po částečné jeho změně v době poslední provedené, nařízením vlády republiky čs. ze dne 12. listopadu 1920, č. 624. a ze dne 26. listopadu 1920, č. 627. sb. z. a nař., jest nyní v platnosti.

Účel tohoto pojednání vyžaduje poukázati na nejvýznačnější ustanovení jak nařízení č. 390. z r. 1920, tak i nařízení č. 496. z r. 1920.

Z nařízení č. 390. z r. 1920: Veškeré obilí, luštěniny a plodiny olejnaté, nalézající se v oblasti čsl. republiky, zabavují se ve prospěch státu (§ 1.). Ministerstvo pro zásobování lidu vydá podrobné nařízení o výkupu, převzetí a upotřebení zabavených plodin, jakož i o úpravě spotřeby. Rovněž tak stanoví ceny přidělovací a ceny pro prodej v drobném (§ 6.) Při provádění úkolů, spojených s hospodářstvím zabavených plodin a výrobků, použije ministerstvo pro zásobování lidu jako výkonného orgánu svého Státního obilního ústavu a vydá také zevrubnější ustanovení o organizaci jeho (§ 7.). Držitel zabraných plodin jest povinen dodati je Státnímu obilnímu ústavu nebo jeho zmocněncům v době a ve množství, jež určí ministerstvo pro zásobování lidu, po případě s jeho zmocněním zemská politická správa. Státní obilní ústav jest povinen zabavené plodiny převzít, pokud vyhovují předpisům v té věci vydaným (§ 8.). Mlýny a podniky, zpracující olejnaté plodiny, jsou na vyzvání Státního obilního ústavu povinny uschovávat zabavené plodiny a je zpracovávat. Náhradu za to stanoví ministerstvo pro zásobování lidu (§ 11.). Stanoví se povinnost úředním zmocněncům neb zmocněncům Státního obilního ústavu kdykoli poskytnouti přístup do místností a podniků, dovoliti prohlídku jich a dáti potřebná vysvětlení (§§ 10. a 11.). Železnice neb plavební podniky smějí přijmouti zásilky zabavených plodin a jich výrobků, jakož i zásilky semen jetele a vojtěšky i chmele k dopravě pouze

tehdy, je-li připojeno k dopravním dokladům pro každou zásilku doprav. osvědčení. Vyhotovovati osvědčení doprav. jest z á s a d n ě o p r á v ě n Státní obilní ústav. Okresní obilní úřady smějí vyhotovovati osvědčení dopravní jen potud, pokud jde o dopravu v témže politickém okrese. Zevrubnější ustanovení o postupu, jehož nutno šetřiti a vzor osvědčení vydá Státní obilní ústav se schválením ministerstva pro zásobování lidu. Předcházející ustanovení platí i pro zásilky vojenské správy (§ 15.). Pokutou od 20—20.000 K nebo vězením od 24 hodin do tří měsíců buď t r e s t á n, kdo odpírá zmocněncům úředním nebo Státnímu obilnímu ústavu vstup do svého podniku, svých zásobáren neb jiných místností, nedovolí nahlédnouti ve své hospodářské neb obchodní záznamy neb odepře dáti žádané vysvětlení neb dá vysvětlení nesprávná; kdo o své újmě, bez příkazu Státního obilního ústavu, disponuje zabavenými plodinami neb výrobky z nich (§ 17., odst. 3., 5.).

Z n a ř i z e n í č. 496. z r. 1920: Státní obilní ústav jest ministerstvem pro zásobování lidu p o v ě ř e n h o s p o d a ř e n í m p l o d i n a m i, jež jsou neb budou předmětem státního hospodářství, pak po dohodě s ministerstvy pro zásobování lidu a financí a úřadem pro zahraniční obchod, podle plánu schváleného ministerskou radou nákupem a prodejem, dovozem a vývozem obilí a mouky z ciziny (čl. I.). Státní obilní ústav jest f i r m o u jednotlivcovou, zapsanou v obchodní rejstřík (§ 1. stanov), jest p o d ř í z e n ministerstvu pro zásobování lidu, jemuž jsou určité věci k s c h v á l e n í vyhrazeny (§ 2.). Ministerstvo jmenuje a sprostňuje úřa d u ředitele a jeho náměstka, jmenuje dále se souhlasem ministerstva financí vládního komisaře, jenž má právo zastaviti opatření Státního obilního ústavu a jeho orgánů až do k o n e č n ě h o r o z h o d n u t í ministerstva. Řediteli Státního obilního ústavu přísluší zejména pořídití všeobecný plán o zásobování, jež schvaluje ministerská rada, vyrovnávati stav zásob mezi jednotlivými zeměmi dle všeobecného zásobovacího rozvrhu, činiti opatření, aby byla uhrazena p o t ř e b a vojenské s p r á v y, určovati ceny dle pokynů daných ministerstvem a systemisovati úřednická místa v dohodě s ministerstvem (§ 3., odst. 2., 3., 5., 7., 10.). Ředitel Státního obilního úřadu a jeho náměstek složí v ruce ministra na místě přísahy slib, že budou konati povinnosti své dle nejlepšího svého vědomí a svědomí a že budou přísně z a c h o v á v a t í ú ř e d n í t a j e m s t v í (§ 3., posl. odst.). Přidán jest mu poradní sbor devíti členů, jmenovaných ministrem (§ 4.).

Podobnou organisaci mají odbočky, zřízené pro jednotlivé oblasti pod firmou »Zemský obilní ústav«, jimž zemská politická správa dává své p o k y n y přímo a nebo prostřednictvím vládního komisaře, kteréhož tato také jmenuje k doзору nad hospodařením odbočky a jenž zastaviti může opatření odbočky, pokud o d p o r u j e platným p ř e d p í s ů m a všeobecnému zásobovacímu rozvrhu nebo nařízením ú s t ř e d í až do konečného rozhodnutí zemskou správou politickou (§ 5.). Do oboru působnosti odbočky zejména náleží jme-

novati zmocněnce (komisionáře) po schválení vládním komisařem a rozdělovati zboží v zemi dle zásobovacího rozvrhu, vypracovaného odbočkou po dohodě se zemskou politickou správou, Státním obilním ústavem přezkoušeného a ministerstvem schváleného (§ 6., odst. 1., 4.). Ředitel odbočky jest jmenován ministrem k návrhu ředitele Státního obilního ústavu. Pro řízení administrativní skupiny jmenován jest ministrem náměstek ředitele odbočky. Systemizování úřednických míst odboček podléhá schválení ředitele Státního obilního ústavu. Řediteli odbočky přidán jest poradní sbor šestičlenný, jmenovaný ministrem k návrhu zemské správy politické (§ 7.). Ku spolupodpisu firmy Státního obilního ústavu jest oprávněn též vládní komisař. Státní obilní ústav i odbočky mají právo používatí ve své pečeti státního znaku (§ 8.). Ústav dostane dle potřeby státních záloh (§ 9.), úvěru směnečného, smí používatí jen výmínečně (§ 10.), jest osvobozen ode všech poplatků (§ 11.), má povinnost ministru pololetně skládati řádně doložené účty a podávati zprávy o svém hospodaření každoročně neb kdykoliv o to požádá (§ 12.). Po likvidaci úřadu přebytky případnou státu (§ 13.).

Z uvedeného plyne, že Státní obilní ústav dle výslovného svého určení (§ 7. nařízení č. 390. z r. 1920) a dle svého, zde jen z části zdůrazněného působení, jest výkonným orgánem ministerstva pro zásobování lidu, jemuž jest úplně podřízen, jehož konečného rozhodnutí jest mu vyhledati a pokynů jeho dbáti. Nadřízeným orgánem jest mu ministerstvo pro zásobování lidu a podřízeným orgánem jsou odbočky, jimž zase nadřízeny jsou zemské správy politické. Zevní vzhled veřejného ústavu mu také dán přídatkem »státní«. Vnitřní organizace ovšem nasvědčuje podniku soukromo-hospodářskému tím, že mu dána firma a plná práva kupce podle obchodního zákona a že od prvopočátku bylo dbáno toho, aby ústav veden byl dle zásad obchodnických. Při založení bývalého Válečného obilního ústavu v únoru 1915 byl dle jeho stanov myšlen poměr státu k ústavu vůbec ještě daleko volnějším, než jaký se později ukázal nutným a jaký již v červnu 1915 v nově vydaných stanovách se objevil, kdy postaven byl již úplně na základ veřejnoprávní. Forma jeho a zásady obchodnického vedení ovšem zůstaly zachovány. Nesmírná, zcela mimořádně obsažná agenda obchodní, kterou stát k dosažení svých úkolů vyživovacích vyvíjeti musel, vyžadovala, aby ústavu bylo dáno zařízení, jež odpoutáno by bylo od nedostatku tradic byrokratického úřadování a aby mu zjednány byly výhody poměrně jednoduchosti, rychlosti a pohyblivosti osvědčených forem obchodnických, hlavně ale též, aby mu ihned získány byly vyškolené odborné síly obchodní, aniž by bylo třeba, aby dřívější jejich působení od nynějšího se lišilo. Ale ústav v novém svém poslání a působení (nařízení č. 167. z r. 1915) nemohl ovšem také postrádati autority státní, potřebné k provádění jeho úkolů. Bylo mu třeba též práva nařizovacího, rozhodovacího a moci donucovací, čehož se mu také v rozsahu, průběhem

doby, stále širším dostalo. Byl-li však ústav ve všem svém konání úplně podřízen ministerstvu a byla-li mu dána exekutiva k dosažení účelů výhradně státních, přestal býti hospodářským podnikem a vznikl »úřad« v obvyklém toho slova smyslu. Zvláštností ovšem jest, že ústav zůstal také firmou jednotlivcovou, zapsanou v obchodním rejstříku. Zřejmě se tak stalo pro výhody z obchodního práva plynoucí.

Že Státní obilní ústav stal se článkem systému veřejných zřízení, ukazují nade vše pochybnost jasně utvoření okresních obilních úřadů, kterými organizace státního hospodaření obilím atd. byla doplněna a rozšířena. Stalo se tak nařízením vlády ze dne 8. srpna 1919, č. 477. sb. z. a nař., kterým v sídle každé politické okresní správy (županského úřadu) zřízen byl okresní obilní úřad (§ 1. nař.), jemuž přidělen byl rozsáhlý obor působnosti, dosud úřadu, t. j. okresnímu hejtmantví příslušející a nadále ještě valně rozšířený (§ 3. 4. nař.). Každý okresní obilní úřad p ř i č l e n ě n byl politické správě okresní (županským úřadům), t. j. stal se zvláštním samostatným oddělením okresního hejtmantví, županského úřadu a v obcích s vlastním statutem magistrátu (§ 6. nař.). Okresní obilní úřad podřízen jest ohledně činnosti správní zemské politické správě, ohledně činnosti obchodní zemskému obilnímu ústavu. Zemská politická správa a zemský obilní ústav postupují jako n a d ř í z e n é ú ř a d y v dohodě, a zemská politická správa, jakož i z e m s k ý o b i l n í ú s t a v jsou oprávněny dohlížeti na okresní obilní úřad v oboru své působnosti (§ 13. nař.). Bližší předpisy o zřízení a vedení okresních obilních úřadů vydává státní obilní ústav se schválením ministerstva pro zásobování lidu. (§ 15.)

Jako výkonné orgány okresních hospodářských úřadů zavedla zemská politická správa na základě § 7. min. nař. ze dne 27. června 1919, č. 354. sb. z. a nař. instituci obilních výkupních komisařů a vydala pro ně »Návod« ohledně postavení a oboru jejich působnosti, v němž se výslovně stanoví, že mají, pokud zastávají svůj úřad, postavení veřejných úředníků a jsou jakožto takoví pod ochranou § 68. tr. z. To jest ovšem právní závěr, plynoucí z té okolnosti, že obilní výkupní komisaři jsou exekutivními orgány okres. hospodářských úřadů; kteří výslovně již svým názvem jako »úřady« jsou uznány a že »přičleněny« byly stávajícímu již »úřadu« nepochybně této vlastnosti.

Státní obilní ústav, jak dovozeno, jest nadřízenou instancí okresního obilního úřadu. Je-li však podřízená instance úřadem, je jim též instance nadřízená a náleželi-li orgánům okresního obilního úřadu ochrana dle § 68. tr. z., účastní býti musí ochrany té též orgány Státního obilního ústavu.

Právní otázka, je-li Státní obilní ústav úřadem či není-li jím, má v praxi nemalý význam. Nehledě k přečetným případům, kdy jde o přestupky § 312. tr. z. a čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862, č. 8. ř. z. ex 1863, závisí od ní ku př. rozeznávání, je-li padělání do-

pravního osvědčení paděláním veřejné listiny, či jen listiny soukromé. Jak shora ze zákona jest citováno, je k vyhotovování dopravních osvědčení oprávněn z á s a d n ě Státní obilní ústav a pouze pro obvod svého politického okresu smí je vydávati též okresní obilní úřad. Nepříznává-li se Státnímu obilnímu ústavu vlastnost úřadu, kdežto jím okresní obilní úřad nepochybně jest, plyne z toho ta neudržitelná anomalie, že dopravní osvědčení podřízeného okresního obilního úřadu veřejnými listinami jsou, kdežto dopravní osvědčení nadřízeného Státního obilního úřadu veřejnými listinami nejsou. V praxi (proces Netušilův) otázka ta zodpověděna byla ve spise obžalovacím ve smyslu zde potíraném. Tak celá řada závažných trestných skutkových podstat na předchozím zodpovězení této otázky závisí, zejména u trestných činů proti vrchnosti a u t. zv. deliktů úředních.

Nejvyšší soud čs. nevydal dosud rozhodnutí, v němž by se o otázce té vyslovil. Ve svém rozhodnutí Kr I 242/19, č. 83 sb., zabývá se pouze zřízencem okresního obilního ústavu, jemuž ovšem povahu úředníka ve smyslu § 101. tr. z. a ochrany § 68. t. r. přiznává. Naproti tomu bývalý nejvyšší soud vídeňský Válečnému obilnímu ústavu povahu úřadu neboli vrchnosti nepřiznal, ale učinil tak na základě pochybeném. V rozhodnutí ze dne 19. září 1916, Kr I 343/16, č. 4333 sb. dovazuje s poukazem na stanovы ústavu ze dne 27. února 1915, že válečný obilní ústav jest podnikem hospodářským, jenž jest ustanoven k obchodnickému rozdělení pohotových zásob obilí a mlecích výrobků. Okolnost, že podnik (ústav) stojí pod státním dohledem, že jeho president a vicepresident ministrem vnitra jsou jmenováni a odvoláváni a že mu státně důležité úkoly připadají, není prý dostatečná pro přiznání povahy úřední. Stejně nepřiznává této povahy rozhodnutí ze dne 23. listopadu 1916, Kr 234/16, č. 4353 sb. komisionáři Válečného obilního ústavu. Dlužno uvést, že ve vládních motivech, provázejících uveřejnění cis. nařízení č. 167/1915 a nového statutu Válečného obilního ústavu ve Wiener Zeitungu ze dne 23. června 1915 výslovně se praví, že z m o c n ě n c i budou nakupovači, kteří jednak zaujímají veřejnoprávní postavení jako zmocněnci ve smyslu uveřejněného právé cis. nařízení, jednak stojí v ú č i ú t a v u v soukromoprávním poměru komisionáře. Zvláště se v motivech zdůrazňuje, že nakupovači budou opatření přiměřenými legitimacemi, aby živly nepovolané způsobem nezákonným obilí nenabývaly. Přes tento autentický výklad komisionářům Válečného obilního ústavu ochrana § 68. tr. z. byla odepřena. V témže rozhodnutí č. 4353. přiznána byla však povaha veřejného úřadu ústředně pro krmivo, zřízené nařízením ministrů orby, vnitra, obchodu a financí ze dne 11. srpna 1915, č. 232. ř. z., ježto táž podléhá přímému dozoru ministerstva zemědělství, ve veškerém svém obchodování jeho příkazy jest vázána a ježto ve své pečeti má císařského orla. Nehledíc k tomu, že ústředna pro krmivo při svém zřízení obdržela část agendy Válečného obilního ústavu a že také jí bylo uloženo ve-

dení dle obchodnických zásad, Státní obilní ústav dle nařízení č. 5. z r. 1919 převzal agendu ústředny pro krmivo, týž byl ministerstvu pro zásobování lidu úplně podřízen, podléhal i jeho pokynům a taktéž měl právo používatí státního znaku ve své pečeti. Poslednější oprávnění ostatně nebývalo ani za Rakouska znakem výhradně úředním, nýbrž udělováno přečasto jako pouhá výsada i soukromým podnikům. Hlavní závadou zmíněných rozhodnutí nejvyššího soudu vídeňského bylať arcit závažná ta okolnost, že vzala za základ svého seznání starý, neplatný už »statut« Válečného obilního ústavu, vydaný na základě císařského nařízení ze dne 27. února 1915, č. 47., přehlédnuvše, že zatím Válečný obilní ústav obdržel, jak bylo shora ukázáno, již nový statut, úředně uveřejněný dne 23. června 1915, v němž na místě pouhého »státního dozoru«, vysloveného v původním statutu, bylo stanoveno, že Válečný obilní ústav podřízen jest ministerstvu vnitra a že císařským nařízením ze dne 21. června 1915, č. 167. ř. z. ministerstvu vnitra bylo uloženo, aby statut Válečného obilního ústavu novým jeho úkolům byl přizpůsoben. Dle nového tohoto statutu, uveřejněného dne 23. června 1915, nesnadno bylo již tehdy hájiti stanovisko soukromohospodářské povahy Válečného obilního ústavu, nemožno však jest setrvati na tomto stanovisku i nyní vůči Státnímu obilnímu ústavu, kdy stal se týž zřejmou organickou částí úřadů, zabývajících se obstaráváním výživy obyvatelstva a kdy výslovně (jak shora ukázáno) ustanoven byl za úřad nadřízený a dohlížející nad okresními obilními úřady.

Pevně již zakotvený názor, že bývalý Válečný obilní ústav není úřadem, přenesen byl i na nynější Státní obilní ústav a jen tím se dá vysvětliti, že týž dosud neprávem za úřad nebyl pokládán a že jeho orgánům ochrana § 68. tr. z. byla odpírána.

Česká filosofie právní.

František Weyr.

Proslulý rakouský právník Unger pravil či napsal kdysi: *Der deutsche Gelehrte ist der Mann, der immer »anderer Ansicht ist.* Rozumí se, že ve vědeckých věcech a proti ostatním německým učencům. Zdá se však, že tato věta neplatí jen o německých učencích, nýbrž že platnost její je mezinárodní a vztahuje se tudíž jmenovitě také na českou vědu a české učence. Vzpoměl jsem si na ni, když četl jsem obšírnou a důkladnou kritiku mého spisu »Základy filosofie právní« (Brno, 1920), již do »Sborníku věd právních a státních (roč. XX., seš. 1—2, str. 114—134) napsal prof. Dr. Kallab, můj kolega z brněnské právnické fakulty. Platí-li zmíněná věta povšechně o vzájemném poměru dvou učenců vůbec, stupňuje se její pravdivost až ke hranicím matematické ji-